

Notranjiec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 18.

V Postojni, 14. septembra 1905.

Leto I.

Po odkritju Prešernovega spomenika.

Veselo življenje je zavalovilo po slovenski zemlji. Na tisoče narodnih romarjev se je podalo na božjo pot tja k visokemu oltarju, sezidanemu iz kamnja in bronu slovenskemu pesniku-prvaku **Francetu Prešernu**.

In ko je navdušenje nepreglednih množic priklopelo do vrhunca in ko so snopovi cvetja padali ob njegovo podnožje, tedaj si je bilo to ljudstvo v svesti, da se ne klanja mrtvi ideji, ki pripada samo zgodovini, temveč idealom, ki še žive mej nami.

Na spomeniku stoji mož, ki je živel v dobi, ko je vlada z vsemi silami ovirala razvoj slovenskega naroda. Slovenec sam iz političnega koristolovstva „ne ljubi matere vanj upajoče“ in se sramuje govoriti slovensko govornico, ki po njegovem mnenju spada samo v hlev in kmetsko hišo. Samo tujcem odpira vlada duri, da preplavijo slovensko zemljo in ji zagotovijo nemški značaj, „le tujcem sreče svit se v Kranji žari.“

Pred spomenikom pa se tare množica tlačena od istih krivic; tuje uradnike ji pošilja vlada v slovensko ozemlje, s tujimi imeni prekrščuje naša domača mesta in gorovja in marsikaterega neznačajneža premoti, da iz sebičnosti zataji svoje narodno prepričanje. In množica čuti, da je eno bitje in eno srce z možem, ki se je postavil v bran tujemu nasilju, ki je v času, ko je bil slovenski jezik zatiran in zaničevan, pel nedosežnolepe slovenske pesni in „želje, da zbudil bi Slovešč'no celo, so moč jim dale rasti neveselo.“

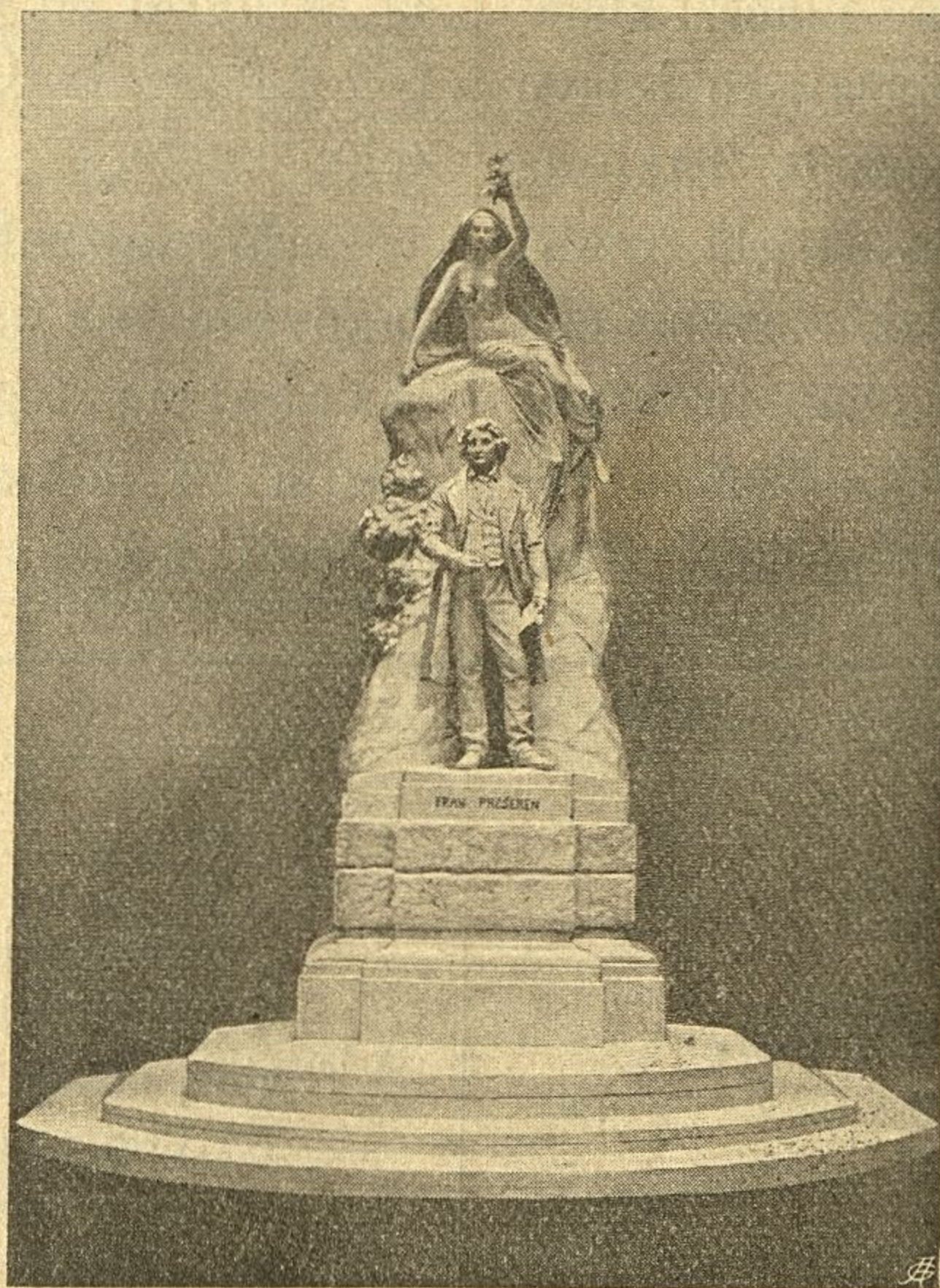
Na spomeniku stoji mož, ki je postal žrtev svobodnega svojega prepričanja; kot trn v lastnem očesu ga je črtila duhovščina, ker ji ni hotel peti samo

pobožnih pesni; „Sauglockenläuten“ (zvonjenje svinjskih zvoncev) je nazvala njegove milodoneče poezije, zvezala se je z vlado, da je preprečila tisek njegovih umotvorov. Zbala se je, da bi nebeški pevec ne odprl ljudstvu oči, dobro je vedela, da je prosveta ono mogočno kladivo, ki bo razbilo verige, v ktere je ona vklenila slovenski narod, da ga izkorišča.

In ko se danes pred spomenikom klanja slovensko ljudstvo Prešernovemu geniju, dobro ve, da še ni izginila doba farovške nadvlade. Še vedno se bije neizprosen boj mej možmi, ki žele osamosvojiti in probuditi slovenski narod in mej klerikalci, ki ga v imenu vere izsesavajo in zatirajo vsakeršen njegov kulturni pojav; da še celo v tem slovesnem trenutku, ko pada zavesa izpred Prešernovega spomenika, ne morejo zatajiti svoje mrznje napram kulturnemu njegovemu delu, in njih glasilo „Slovenec“ ne ve o nedosežnem pevcu in rodoljubu povedati drugega, kot to, da sta ga umorila alkohol in spolska nebrzdanost, njega, ki ga nam je duhovščina sama duševno umorila.

In tu stoji v blestečem solnčnem svitu ponosni spomenik — naj nam ne bo samo znak hvaležnosti napram velikanu pesniku, bodi nam znak neutrudnega dela, bodi nam bojno znamenje, ki nas budi k delu za narodno in duševno osamosvojitvev slovenskega naroda!

Prešeren sam nam je začrtal pot, ki pelje k naši kulturni in narodni probudi. Navzeti se moramo nekoliko duha Črtomira, in sicer onega Črtomira, ki se še ni spokoril, temveč bije neustrašen boj za svete narodne svetinje. Kot njemu, tako naj tudi nam ne bo nobena žrtev prevelika, da slednjič naša očetnjava najde pot tja, „kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave!“

Politične vesti.

Za učiteljske plače. Dne 4. septembra se je pod predsedstvom c. kr. dež. šolskega nadzornika otvorila deželna učiteljska konferencija, katera si je stavila nalogo, obravnavati dokaj važnih vprašanj, tičočih se izboljšanja našega šolstva. Žal, da svoje naloge ni mogla izvršiti, ker so delegati, izvoljeni od učiteljstva kranjske dežele, po naročilu svojih volilcev odpovedali sodelovanje. Po pozdravu c. kr. dež. šolskega nadzornika Levca in zastopnika vlade grofa Schaffgotscha je delegat L. Jelenc stavil nujni predlog, naj se na prvem mestu obravnava o učiteljskih plačah. Ta predlog je bil enoglasno sprejet. Nato je Jelenc referiral o obupnem stanju kranjskega učiteljstva. Pomanjkanje, nezadostna sredstva za odgojo rodbine silijo učitelja, da si pomagajo s postranskimi zaslužki. Učitelj pa naj bi vse svoje moči edinole posvetil svoji vzvišeni nalogi. Zakon zahteva, naj se da učiteljstvu take plače, da more brez postranskih zaslužkov svojemu stanu primerno živeti. Zahteve, ki se stavijo učiteljstvu, so čim dalje večje, a zakon, ki določa učitelju delu in stanu primerno plačo, se krši na nečuven način že skozi desetletja. In to le na škodo šole, kajti le gmotno zadostno podprt učitelj je v stanu izvrševati težko nalogo svojega stanu. Jelenc je na to prebral izjavo, v kateri se delegati in učiteljstvo odpovejo sodelovanju pri deželni učiteljski konferenci, dokler se ne uredi učiteljske plače. Delegati in zbrano učiteljstvo so stoje poslušali to izjavo in po glasnem odobravanju zapustili dvorano. Tako se je končala konferencija, katera bi bila mogla roditi obilo sadu v prid slovenski šoli. Ta korak slovenskega učiteljstva nam kaže, da je ogorčenje, obup in žalost na gmotnem stanju priklopelo do vrhunca. Ker so vse dosedanje njegove prošnje ostale brezuspešne, skuša

na ta način priti do svojih pravic. Z vsemi simpatijami stojimo na strani učiteljev, želeč jim, da se njih upravičene želje kmalu uresničijo. Saj bo to le v korist slovenskega šolstva!

Deželni zbori — menda tudi kranjski — bodo skoro gotovo sklicani na dan 10. oktobra. Sedaj se še ne ve, ali bodo klerikalci še naprej gnali svojo končno obstrukcijo ali ne. Na vsak način pa imata naša dva poslanca dr. Krek in Drobnič jako ugodno priliko, da se skesata, odnehata od obstrukcije in saj to omogočita, da store drugi kaj za naše ljudstvo.

Ljudski shod v Trstu. Slovenski narodno-radikalni dijaki so sklicali v Trstu 8. t. m. velik ljudski shod. Zahtevali so slovenske ljudske šole v Trstu. Dr. Rybář je govoril o vseslovenstvu. Grajal je tisto smešno nasprotovanje, ki danes obstaja ponekod med Kranjci in Štajerci, med Gorenjci in Dolenjci. To nasprotstvo Nemci in vlada radi vidijo in gojijo. Slovenske dežele naj se združijo v upravno jedoto: vse oblasti naj se dele tako, da bodo v njih enakopravne narodnosti.

Državni zbor se skliče 26. t. m. za kratko zasedanje.

Dopolnilne volitve na Koroškem. V kmetskih občinah Celovec-Velikovec je razpisana za 10. oktober dopolnilna državnozborna volitev, ker je umrl dosedanji zastopnik nemškonacijonalni Čarè. Slovenci so ta okraj že enkrat imeli v posesti. Sedaj so postavili kandidata Grafenauer-ja. Upanja na zmago je zelo mnogo.

Ministrska kriza v Avstriji. Popolnoma nepričakovano sta odstopila dva ministra: naučni minister Hartel in trgovinski minister Call. Začasno bosta vodila ta ministrstva sekcijška načelnika Bienert in grof Auersperg.

Listek.

Pesni Franceta Prešerna.

O Vrba!

O Vrba! srečna draga vas domača,
Kjer hiša mojega stoji očeta;
Da b' uka žeja, me iz tvojega svéta
Speljala ne bila, golj'fiva kača!

Ne vedel bi, kako se v strup preobrača,
Vse, kar srce si sladkega obeta;
Ne bila bi mi vera v sebe vzeta,
Ne bil viharjev notranjih b' igrača!

Zvestó srce in delavno ročico
Za doto, ki je nima milijonarka,
Dobil z izvoljeno bi bil devico;

Mirno mi plavala bi moja barka,
Od ognja dom, od toče mi pšenico,
Bi bližnji sosed varoval — svet' Marka.

Pod oknom.

1.	4.
Luna sije	K oknu pridi
Kladvo bije	Drug ne vidi,
Trudne, pozne ure že;	Ko nebeške zvezdice;
Prej neznane	Se prikaži,
Srčne rane	Al' sovraži
Meni spati ne pusté.	Me srce, povej', al' ne?

2.	5.
Ti si kriva,	Up mi vzdigni,
Ljubeznjiva	Z roko migni,
Deklica nevsmiljena!	Ak' bojiš se govorit! —
Ti me raniš,	Ura bije,
Ti mi braniš,	K oknu ni je,
Da ne morem spat' doma.	Kaj sirota, čem storit!

3.	6.
Obraz mili	V hram poglejte,
Tvoj po sili	Mi povejte,
Vedno mi je pred očmi;	Zvezde, al' res ona spi;
Zdihujoče	Al' poslušaj,
Srce vroče	Me le skušaj,
Vedno k tebi hrepeni.	Al' za družega gori.

Kriza na Ogrskem. V kratkem ima zopet zborovati ogrski državni zbor. Vlada Fejervarija se je odločila najodločnejše zastopati, da se uvede splošna in jednaka volilna pravica za državni zbor. Madjari so se hudo prestrašili, ker so dobro vedeli, da pomeni to preporod ogrskih Slovanov. Odpor zoper občno jednako volilno pravico pa ni nastal le pri Madjarih, ampak tudi na avstrijskem dvoru. Ministrski predsednik Gauč se je izjavil proti njej, češ, ako jo dobe na Ogrskem, si je bodo preveč želeli tudi v Avstriji. Zato je tudi Fejervarija ministrstvo pred odstopom.

Srbi iz Ogrske. Na praznik so imeli Srbi iz Ogrske v Novem Sadu velik političen shod, na katerem se je razpravljalo o današnjem političnem položaju srbskega naroda.

Srbija. V soboto je proglasil srbski kralj Peter I. svojega osemnajstletnega sina Jurija polnoletnim. Tem povodom je oprostil kralj vse politične kaznjence. Proglašenje polnoletnosti se je vršilo na prav slovesen način, vpričo kraljeve obitelji, diplomatskega zbora in belgradske posadke.

Na Kavkazu se dan na dan ponavljajo krvavi nemiri. Tam bivajoča plemena različnih ver, osobito Mohamedanci in Armenci se koljejo. Ruska vlada je doslej čisto brez moči, ker so uporniki silnejši kot vojaki. Zažgali so velikanske petrolejske vrelce v Batumu. Škode je že zdaj nad 500 milijonov, vsa petrolejska veleobrt je uničena, cena petroleju pa je tako silno poskočila, da morajo ustaviti delo vse druge obrti, ki delajo s petrolejem. Samo država izgubi na letnih davkih nad 100 milijonov rubljev.

7.

Ako spava,
Naj bo zdrava,
Ak me skuša, nič ne de;
Po nje zgubi,
Ako ljubi
Druzga, počlo bo srcé.

Nezakonska mati.

1.

Kaj pa je tebe treba bilo,
Dete ljubó, dete lepo!
Meni mladi deklici
Neporočeni materi? —

2.

Oče so kleli, topli me,
Mati nad mano jokali se;
Moji se mene sramovali so,
Tuji za mano kazali so

3.

On, ki je sam bil ljubi moj,
On, ki je pravi oče tvoj,
Šel je po sveti, Bog ve kam;
Tebe in mene ga je sram!

4.

Kaj pa je tebe treba biló,
Dete ljubó, dete lepo!
Al' te je bilo treba, al' ne,
Vendar prisrčno ljubim te.

5.

Meni nebo odprto se zdi,
Kadar se v tvoje ozrem oči,
Kadar prijazno nasmeješ se
Kar sem prebila, pozabljeno je.

6.

On, ki ptice pod nebom živi,
Naj ti da srečne, vesele dni!
Al' te je bilo treba al' ne,
Vedno bom srčno ljubila te.

Rusko-japonska vojna.

Premirje na bojišču je bilo sklenjeno v Portsmouthu v soboto. Poveljnika vojnih čet ruskih in japonskih, Linevič in Ojama, določila bodeta meje, katerih ne smejo prestopiti ne Rusi ne Japonci. Vojne čete, ki se nahajajo že na potu, in sicer ruske, smejo priti le do Harbina, japonske pa le do Mukdena. Kratko naznačene točke mirovne pogodbe so: 1. Med Rusijo in Japonsko zavlada prijateljsko razmerje. 1. Rusija pripozna japonske interese na Koreji, 3. Mandžurijo zapuste obe vlasti, 4. pravice Rusije na polotoku Liaotunu pridejo na Japonsko, 5. vse narodnosti v Mandžuriji so v trgovinskem oziru enakopravne itd.

V Tokiju je prišlo radi sklepa miru do velikih izgredov. Izgredi 6. t. m. so nehali o polnoči. Sodi se, da sta bili ubiti dve osebi, kakih 500 pa ranjenih. Mnogo policijskih uradov je bilo tekom večera razdejanih. Nemiri trajajo dalje. V Tokiju je proglašeno obsedno stanje! Puntarska druhal je 6. t. m., potem ko je navalila na poslopje časnika „Kokumina“, zažgala uradno poslopje ministra za notranje stvari. Ves večer so bile v bližini uradnega stanovanja ministrskega predsednika Katsure demonstracije. Položaj je bil ves večer resen. Rzasajajoča množica je polnila ulice in bati se je bilo, da ista v temi provzroči mnogo škode. Vse reserve policijskega moštva so bile pozvane v službo. Nevarne točke so bile močno zastražene. Ulice v okolici „Kokumina“ so zaprte. 200 pomorščakov tvori kordon okolo uredništva. Ves narod je silno razkačen radi izida mirovne konference. Po državi se nikakor noče na slovesen način praznovati sklep miru. Radikalci so pričeli boj proti vladi in zahtevajo, naj se kaznujejo one osebe, ki so odgovorne za sklep miru v Portsmouthu. Prihodnji državni zbor bo najbrž zelo viharen. Prorokuje se padec kabineta Katsura. Kurzi na borzi padajo.

Potres v južni Italiji.

V Kalabriji je nastal ponoči na 8. t. m. velik potres. Več krajev uničenih. Zaukazano je, da se mora porušiti 300 hiš, v katerih ni možno bivati. Število mrtvih v Parghelia cenijo na 30. V Meliti še vedno izkopujejo mrtve. Cela rodbina, sestojeca iz 11 oseb, je bila pod razvalinami pokopana. Tovorni vlaki prevažajo na stotine mrtvih. Tudi v Catanzaru je prebivalstvo prenočilo na planem. Iz pokrajine dohajajo zelo žalostna poročila. V Ioppolu je 200 mrtvih. Polja so polna bežečih prebivalcev. V Pizzo se zlasti po noči dogajajo pretresljivi prizori. Iz Catanzara so dospele čete, ki pokopujejo mrličé. V Marliranu je baje mrtvih in ranjenih nad 2200 oseb. V Cosenzi se je porušil del cerkve in zvonika. Grad je v nevarnosti. Čeravno je s Cosenzo prekinjena brzojavna zveza, se je vendar zamoglo konstatovati nastopno škodo: V Castiglioni se je porušilo 16 hiš. V Castro libero je bilo ubitih

10 oseb. V San Lucido je škoda ogromna. Grad je porušen. Pod razvalinami je pokopanih mnogo ljudi. Tudi v drugih velikih pokrajinah je potres povzročil ogromno škodo. Terzano je skoraj porušeno. Tudi na otoku Stromboli so bili potresni sunki močni. Skoraj vse hiše so več ali manj poškodovane. Kabel je razdejan. V Marina Belvedere noče prebivalstvo več v hiše ter zahteva naj se je nastani v železniških vagonih.

Novice.

Pozor! Odbor zveze slovenskih odvetnikov nam piše: Med širšim občinstvom še vedno vlada napačno mnenje, da se s kako pritožbo pri oblastih več doseže v nemškem, nego v slovenskem jeziku ter se vsled tega vlagajo posebno na centralne urade vloge v tujem jeziku. Na ta način sami zapostavljamo svoj jezik in se ni čuditi potem, če nam oblasti večkrat odgovarjajo v nemščini nego v slovenščini. Vloge na ministrstva se morajo principijelno vlagati v slovenščini. Ministrstvo mora potem samo skrbeti za porabne prevode ter nastaviti vsled tega v svojih uradih slovenščine zmožne uradnike. Občinstvo pa se opozarja, da naj vsako zapostavljanje slovenskega jezika nemudoma prijavi z odpošiljatvijo dotičnih uradnih rešitev ter potrebnimi prilogi društvu „Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani“ oziroma na naslov predsednika dr. Karola Triller-ja, odvetnika v Ljubljani, ki redigira brezplačno vse potrebne pritožbe v čuvanje pravic slovenskega jezika ter jih vlaga v rešitev na kompetentna mesta.

Premeščenje. C. kr. notar Alojzij Pegan premeščen je iz Rateč v Idrijo.

Volitev. Dne 26. avgusta bil je izvoljen za župana občine Ustje g. Ignacij Stibilj, svetovalec pa gg. Ivan Bratina in Anton Bačer iz Ustij.

Umrli je v Gorenjem Logatcu občespoštovani gospod Leopold Svetličič, umirovljeni orožniški stražmojster, ki je v Logatcu opravljal posel funkcionarja državnega pravdnštva. Blagemu možu bodi prijazen spomin!

Roparski umor. 27. pr. m. so našli v strugi potoka Nikave nad Idrijo mrtveca. Bil je to Janez Ožbovt po domače Balantov Janez iz Gorenjega Logatca. Kupil je nad Idrijo nekaj lesa in šel s svojim tesačem Ivanom Poženelom v dotični gozd. Ožbovt je imel seboj kakih 300 K denarja. To je Poženel vedel in pričel misliti, kako bi se jih polastil. Na samotnem kraju vdaril ga je z betom večkrat po glavi, ga ubil in oropal ter zavlekel v jarek Nikave, potem pa odšel domov. V Logatci je še popraševal, če se kaj govori, da je bil Balantov Janez ubit, a o tem ni še nobeden nič vedel. Šel je potem tudi še v Rovte h kovaču, ki izdeluje sekire in naročil pri njemu nekaj sekir za tesarstvo. Rekel mu je, da gre na Zgornje Štajersko in da mu bo že pisal kam naj sekire pošlje in res v

nekaterih dneh pride dopisnica na dolenjelogiško pošto, ko piše Poženel kovaču za sekire in mu naznanja svoj naslov. O tem se je takoj obvestilo orožništvo, ki je telegrafično izposlovalo aretacijo roparskega morilca Poženela. Aretovanec je doma iz Ivanjega Sela pri Rakeku in je bival kot tesač na Kalcih v Gorenjelogaški občini.

Samomor. V Reko je skočila in vtonila 26letna Frančiška Maljevac iz Kuteževega pri Il. Bistrici. Bala se je nasledkov svojega ljubezenskega razmerja.

Tatvina v železniškem kupeju. Lesnemu trgovcu Antonu Žnidaršiču iz Krušč pri Begunjah, sodni okraj Cerknica, je bila v noči na 8. vel. srpana t. l. med vožnjo iz Št. Petra v Ljubljano, ko je v kupeju zaspal, iz notranjega žepa telovnika izmaknjena velika denarna listnica z vsebino 2290 K. Tatvino je storilec na ta način izvršil, da mu je z malimi škarjicami prestrigel žep. Še tisto noč je bil krivec v osebi 19 let starega čevljarskega pomočnika Janeza Kolomana iz Budimpešte zasačen in aretovan. Koloman je sprva tatvino trdovratno tajil in tudi žepna preiskava ni imela dovoljnega uspeha. Šele ko so ga natančneje preiskali, so našli pri njem 620 K in pozneje v hlačni in suknjični podlagi še 1400 K. Zdaj se je Koloman vdal, da je res Žnidaršiča okradel. V preiskavi je pa zopet začel tajiti ter rekel, da je listnica na tleh ležala, katero je le zato pobral, da bi prejel najdnino. Koloman je bil obsojen na 4 leta težke ječe. Po prestani kazni bo pa izgnan iz Avstrije.

Požar. Dne 25. avgusta je udarila strela v hlev posestnika Antona Svetlika v Krnicah pri Spod. Idriji. Hlev je pogorel do tal. Posestniku poginil je tudi jeden vol. Škoda znaša do 2020 K; zavarovan je bil samo za 200 kron.

Strela je ubila v Baču prostaka brambovskega pešpolka št. 27 Antona Jugovaca. Bil je takoj mrtev.

Iz Postojne. Jako marljivim preiskovalcem podzemskih jam, c. in kr. poročnikoma 97. pešpolka gospodoma Franu Mühlhofer-ju in Alfonzu Martin-u ter gosp. Egidiju Čeh-u, učitelju v Slivljah in rez. kadetu v istem polku, se je dne 24. avgusta t. l. posrečilo v podzemskih prostorih postojnske jame prodreti naprej po sedaj še ne preiskovanem podzemskem toku Pivke. Vkljub velikim zaprekam prodrli so približno 600 m dalje kakor leta 1893 znani preiskovalec jam g. Martel. Utrujenost in nastalo deževje onemogočilo je daljno prodiranje. Na povratku poškodoval se je čoln v zadnjem podzemskem jezeru ob skalah in se potopil. Hrabri preiskovalci rešili so se s tem, da so prostrano jezero preplavali. Zabelježili so si mnogo jako zanimivih podatkov in našli tudi veliko zalego človeških ribic (Protheus). Sedaj odkriti podzemski tok Pivke vije se v smeri med iztokom Unšice in med Pivko jamo.

Postojnsko jamo posetilo je meseca avgusta t. l. 4872 oseb. Ustopnina je znašala 8282 K. Meseca avgusta minolega leta posetilo je jamo 4684 oseb in je ustopenina znašala le 6113 K.

Kolera. Prikazala se je azijska kolera v Nemčiji. V Berlinu je zbolelo že več oseb, v Prusiji je že zbolelo za kolero 90 oseb, 26 umrlo. Pojavlja se že celo v naši državi. V Galiciji je obolelo na kolero 7 oseb, od teh so 3 umrle.

Važna iznajdba. Dne 11. avgusta so se na dunajskem vojaškem strelišču v navzočnosti vojaških tehnikov vršile poizkušnje z oklepom, ki sta ga že pred več časom izumela Atanazij Janopol in Anton Loibl. Vse kaže, da se bo ta izumitev obdržala in da bo velikega strateškega pomena. Oklep, ki sta ga izumitelja od leta 1903 sem vedno popravljala, je le 9 milimetrov debel. Pri današnji vaji so streljali na oklep celo iz bližine dveh metrov, kar doslej še niso. Kroglice, ki so še enkrat večje kot je debelost oklepa, v tem oklepu kar izginejo. Videti je samo odprtino, kamor je krogla zadela, na drugi strani pa ni sledu kake poškodbe, izbočitve ali razpoke. Kakor hitro namreč prileti kroglica v oklep, se svinčeni del kroglice razdrobi v prah, jekleni plašč kroglice pa se v oklepu popolnoma poplošči in stlači. Ta oklep bi izvrstno služil topništvu v varstvo proti šrapnelom, pehoti kot varstvena stena, posebno v rovih, pri municijskih vozovih; tudi za ladjine oklepe se bo dal ta oklep porabiti, ako se ga podebeli in poveča. Naprsni oklep stane okoli 10 kron. Največjo pozornost je vzbujalo pri vojaških izvedencih to, kako so kroglice v oklepu popolnoma izginjale.

Češka radodarnost. Listi poročajo, kako visoke svote darujejo Čehi za narodne namene. Nedavno umrla vdova prvega češkega župana v Prosnicah je darovala vse svoje premoženje, 600.000 kron, v rodoljubne namene, prej že je darovala v ta namen 32.000 kron. Češka mesta na Moravskem so nabrala v nekaj mesecih za češko narodno gledališče v Brnu 600.000 kron. Češka pivovarna v Budjevicah daruje vsako leto 5000, v Šmihovu pa 2000 kron češki „Šolski Matici“. Gospodarska društva ob češki jezikovni meji na severnem Češkem in v Šumavi so razdelila za božična darila 60.000 kron. Proračun češke šolske družbe za leto 1905. izkazuje 866.591 kron, lani je izkazoval 714.700 kron.

Interesantna statistika je ona mesta Čikago. Tamkaj se vsakih 8 min. 27 sek. kdo rodi; umrje kdo vsakih 15 min.; vsakih 5 min. se pripeti nesreča, koji sledi smrt; vsakih 26 min. se stepejo z noži; vsake 3 ure ulomijo tatovi; vsakih 6 ur je kdo na cesti oropan; vsakih 6 sek. se naredi na cesti velika lumparija; vsakih 6 min. 30 sek. koga zapro; vsaki dve uri kje gori in se po trije pari poroče. Končno se poslopja tako naglo zidajo, da se zgotovi vsakih 75 min. novo poslopje, vsakih 78 min. se novo tudi podere.

Zavednost čeških trgovcev. Zveza mestnih trgovskih gremijev vse Češke je začela z vso vnemo delovati na to, da bodo s 1. januarjem 1906. vsi češki trgovci po mestih z vsemi avstro-ogrskimi tvrdkami, posebno pa z dunajskimi, dopisovali izključno češko. Okrožnico v tem smislu so dobili že vsi trgovci. Okrož-

nica zaključuje: „Upamo, da z združenimi močmi izvršimo ta veliki kos narodnega očiščenja“. Akcija se raztegne tudi na Moravsko in Šlezijo. Pri češki odločnosti in žilavosti se hvalevredna akcija brezdvomno tudi dožene, in nebroj češke inteligence dobi služb po nemških in ogrskih mestih.

Prosveta.

Prešernova slavnost v Ljubljani. Ob pol dvanajstih dopoldne v nedeljo so padle zavese, ki so zagrnjale na Marijinem trgu Prešernov spomenik. Zagrmeli so topovi na ljubljanskem gradu in iz tisoč tisoč grl se je razlegalo: „Slava Prešernu!“ Cvetje se je usipalo na spomenik, orila je mogočna slovanska himna. Da, v nedeljo je bil praznik, kakršnega še ni videla bela Ljubljana. Kakih 20 tisoč ljudi se je zbralo v Ljubljani iz spoštovanja do svojega pevca-prvaka, svojega poroka, velikega genija, ki je z divnim zanosom budil Slované, Slovencem odkril oči in jim pokazal pot, katero naj sledi slovenski duh. Navzočih je bilo okoli 180 društev in deputacij z okoli 40 zastavami. Ob polu 11. uri se je začel od „Narodnega doma“ pomikati veličasten sprevod na slavnostni prostor. Sprevod je otvoril oddelek ljubljanskega „Sokola“ na konjih, za njimi so se peljali povabljeni gostje: Odposlanci kraljevega stolnega mesta Prage, kraljevega stolnega mesta Belgrada, zastopniki stolnega mesta Zagreba, odposlanci vseučilišč, praškega, petrograjskega, moskovskega itd. Sokolov je bilo čez 400. Za njimi so korakali dijaki in druga slovenska društva. Izredno veliko je bilo udeležencev iz Trsta in Notranjske. Že samo posebni vlak je imel 27 voz. Slavnostni govor je imel dr. Ivan Tavčar, ki je nazival ta dan, slavnostni dan vseh Slovanov in dan proslave lepše bodočnosti slovenskega naroda.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani slavnim občinskim odborom! Dvajset let je minilo, odkar so Slovenci vstanovili svojo „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“, ki ima namen, obvarovati slovensko deco pred potujčevanjem. Dvajset let, v katerih je bilo družbi marsikaj pretrpeti. Slavni odbor! Naša družba ne propada, nego njen delokrog se širi od dne do dne; a žal, marsikaki nujni zahtevi ne more ugoditi, ker ji nedostaje v to potrebnih sredstev. Naši narodni nasprotniki delujejo vedno bolj in silijo danes družbo na odpor tudi tam, kjer bi si pred 20. leti nikomur niti v sanjah ne bilo zdelo verjetno. V tekočem letu je slavil nemški „Schulverein“ 25letnico svojega delovanja in ob tej priliki so mu priskočile z znatnimi podporami na pomoč ne le nemške občine, marveč tudi take, kojih zastopi so vsled volilne geometrije slučajno v rokah naših nasprotnikov. Častiti! Učimo se tudi od njih. Uk je dober vsak, najsi pride od leve ali od desne. Zato se pozivljemo s tem pismom danes do Vašega slavnega zastopa z vljudno prošnjo, da blagovolite nakloniti naši družbi stalno letno podporo.

Opozarjamo Vas bratov Čehov. Ni je namreč tam srenje, da bi jej na srcu ne bila osrednja matica. Za tekoče leto pa prosimo izdatneje izredne podpore, da poplačamo družbin dolg in tem načinom s prostejimi rokami in veseleje delamo še v prihodnje za svoj ljubi rod.

Zupanstvo v Rovtah nad Logatcem je dovolilo večjo svoto vsakoletne podpore družbi sv. Cirila in Metoda. Naj bi našlo mnogo posnemovalcev!

„**Prosveta**“ priredi prihodnjo nedeljo javno predavanje v Št. Vidu pri Vipavi. Predaval bo iur. Ciril Premrl o „Kmetiskem položaju in njega reformah.“

Šolska razstava. Lep dokaz trudaljubivosti in marljivosti kranjskega učiteljstva je razstava učil v Ljubljani. Tam je bilo videti, kako je napredovalo šolstvo v zadnjih letih. Razstavljenega je bilo toliko zanimivega učnega gradiva, da je bilo treba nekaj ur, kdor si je hotel vse natančno ogledati. Obiskovalcev je bilo vedno vse polno. Razstava se je že zaprla.

I. Shod narodno-radikalnega dijaštva v Trstu. Prejšni teden so imeli naši akademiki v Trstu shod. Mimogrede so se ustavili v Postojni, in si ogledali jamo. Na Proseku jih je sprejelo pevsko društvo „Hajdrih“ z zastavo. Zborovanja so se udeležili poleg slovenskih narodno-radikalnih dijakov tudi Hrvatje, Srbi in Čehi. Dijaki so obravnavali največ stanovska vprašanja. Govorilo se je mnogo o bednem stanju slovenskega dijaka v tujini. Dr. Tuma iz Gorice je priporočal, da bi jim posojilnice dajale brezobrestna posojila. Poleg tega, so bila teoretična predavanja splošnega svetovnega naziranja. Za Tržačane so dijaki priredili jako krasno predavanje o Prešernu in velik ljudski shod. O shodu izide posebna brošura, na katero že sedaj opozarjamo vse one zavedne rojake, ki se zanimajo za napredno gibanje med našim dijaštvom. Shod je imel skoraj izključno poučen značaj.

Lep napredek češkega naroda. Na češki tehnični visoki šoli se bo ustanovil oddelek za poljedelstvo. Ta oddelek se bo pozneje razvil v samostojno češko poljedelsko visoko šolo.

Deseti mednarodni protialkoholski kongres se vrši te dni v Budimpešti. Zastopniki vseh naprednih držav in premnogih protialkoholskih društev se posvetujejo o sredstvih, s katerimi bi se odpravili neugodni uplivi, ki jih ima pijančevanje osobito žganjepitje na ljudsko zdravje. Nasveti kongresa opozarjajo posebno na nevarnosti, ki izvirajo iz alkoholizma mladoletnim. Seveda se države, ki imajo od opojnih pijač mnogo dohodkov na davkih, malo težko odločajo do prav radikalnih korakov proti zlu alkoholizma.

„**Slava Prešernu!**“ Knjižica „Slava Prešernu!“, ki jo je spisal povodom odkritja Prešernovega spomenika g. E. Gangl, je izišla. Naroča se pri „Društvu slovenskih književnikov in časnikarjev“ v Ljubljani. Kakor smo že omenili, stane mehko vezani izvod te knjižice 60 vin., po pošti 5 vin. več; ako se naroči skupaj 50 knjižic, stane izvod 50 vin., ako se jih pa vzame skupaj 100, stane izvod samo 40 vin. Elegantno,

v originalne platnice vezana pa stane knjiga 1 K 10 vin., po pošti 10 vin. več. Naročnina naj se pošilja naprej, da se prihrani ekspediciji nepotrebnih sitnosti. Kdor naroči najmanj 50 izvodov skupaj, se dopošljejo poštnine prosto. Nadejati se je, da vsi krajni šolski sveti na Notranjskem, store svojo narodno dolžnost in naroče primerno število te knjižice, da razdele isto med šolsko mladino.

Narodno gospodarstvo.

Za sprejem v gospodinjsko šolo, ki prične nov enoletni tečaj 1. oktobra t. l., je še čas prošnje vložiti do 15. septembra t. l. Opozarjamo, da se dosedaj še ni zglasilo dovolj Kranjic, in če se jih pravočasno ne bo zglasilo, bo družba primorana sprejeti nekaj gojenk iz drugih slovenskih pokrajin. Gospodarji, ki imate za gospodinjsko šolo godne hčerke, ne opustite te prilike, dati jim v gospodinjstvu temeljite naobrazbe zlasti v kuhanju, šivanju, govedoreji, mlekarstvu, prasičereji, vrtnarstvu itd.

Nov dveleten tečaj na kranjski kmetijski šoli na Grmu se prične 3. novembra t. l. Prošnje za sprejem je vložiti do 20. septembra t. l. pri vodstvu imenovane šole. Nujno priporočamo gospodarjem, naj svoje sinove, bodoče gospodarje, pošljejo v šolo, kajti brez temeljite kmetijske naobrazbe je dandanes uspešno kmetovanje izključeno.

Poučno potovanje kranjskih kmetovalcev v Žalec na Štajersko v svrhu proučevanja tamošnjega hmeljarstva se je izvršilo 28. t. m. z nepričakovano obilno udeležbo.

Komisija za pogozdovanje Krasa določevala je dne 23., 24., 30. in 31. avgusta v Gabrčah, Dolenjivasi, Famljah, Goričah, Il. Bistrici, Verbovcu, Šembijah in Rodohovivasi ona zemljišča, ki se bodo pogojzdila. Dne 13. in 14. septembra vrši se enaka obravnava na Colu.

Ceno medu so določili kranjski čebelarji, ki so imeli 11. t. m. v Ljubljani zato shod. Prodajal se bo med poprečno po 74 K meterski cent.

Pomanjkanje živine. Na dunajski živinski semenj privažajo zadnje dni tako malo živine, da ista ne zadostuje niti za največje potrebe. Vsled tega je moralo več mesarjev oditi, ne da bi dobili dovolj blaga. Kupna cena pa je neznansko poskočila tako, da se je plačevalo žive pitane vole do 102 K à 100 kg. Cena pa utegne še izdatno poskočiti, ker se v jeseni živine le malo proda in ker pride ta čas več ljudij na Dunaj.

Kam Tomasovo žlindro, kam superfosfat? Obe ti dve gnojili pospešujeta raščo rastlin s fosforno kislino, ki se nahaja v njih. Tomasova žlindra ima navadno 16 do 18 %, superfosfat 12 do 13 % te redilne snovi. V poslednjem gnojilu pa je fosforna kislina lažje raztopna nego v Tomasovi žlindri, zato deluje bolj hitro. Če potrosimo torej superfosfat v prevlažna tla, raztopi se fosforna kislina prehitro in odteče deloma z

vodo. Radi tega ima v takem zemljišču manjši uspeh. Nasprotno zaleže Tomasova žindra v suhih legah samo tedaj dovolj, ko je mnogo dežja, ker se ne more drugače dovolj raztopiti. Zato priporočamo za bolj vlažne travnike Tomasovo žindro, za suhe travnike pa superfosfat. Ker je v ceni obeh gnojil letos le majhna razlika, dati moramo Tomasovi žindri, ki ima večjo množino fosforne kisline, prednost tam, kjer ne znamo, katero izmed obeh gnojil bi bilo boljše rabiti.

Vredimo si klet! Ko smo izpraznili vinski pridelek, je najbolj primeren čas, da denemo klet v red. Strop, stene, tlak počistimo pajčevine in prahu, razpoke in razvaline v njih zatakimo. Strop in stene pobelimo nato, a tlak, če ga nismo napravili iz kamenitih plošč ali iz betona (cementa), kar je najboljše, posujemo z drobnim peskom. Poglejmo tudi ali služijo okna svojemu namenu! Če so razbita popravimo jih, če so zamazana pa jih operimo. Da blanje v kleti ne gnjijejo, dobro je, če jih namažemo s karbolinejem ali z oljnato barvo. Vsaki vinski in vsaki kletni pripravi določi v kleti svoje mesto. Ni gršega, kakor če je klet vsa prevržena s sodi, blanji, vedri, vehami, pipami itd. Red v kleti pravi, kakšen red ima gospodar tudi pri drugem posestvu.

Da dobiš debele prešiče, skrbi za suho in čisto ležišče in za primerno toploto v hlevu. Prevelika vročina prešičem škoduje in zamore biti poletni starejšim prešičem celo nevarna (solnčni ožig, zađušenje). Zato ne sme poletni preveč svetlobe h svinjskemu hlevu, s čimur se odvrne mnogo nadležnih zajedalcev in živali počivajo bolj mirno. Bolj temen prostor deluje sploh jako dobro na živali, ki se pitajo. Če mislimo, da bi morali prešiči več žreti, spustimo jih rano zjutraj ali zvečer pol ure ali eno uro v svinjsko dvorišče, da se prehodijo. Premikanje jim pomnoži tek. V dobi med krmenjem naj bo v hlevu popolen mir, kajti za prešiče je resničen rek: mir in počitek sta skoraj toliko kot vžitek.

Naslednikom odberimo si za kmetijstvo najbolj sposobnega sina!

Za kmetski stan nastopili so dandanes hudi časi in če si ne znamo pomagati, bomo morali propasti. Pri nas je še mnogo ljudi in sicer ne samo med kmeti, marveč tudi med našo inteligenco, ki mislijo, da je lahko vsakdo kmet. Če ni kdo za nič družega, pa bo dober za kmeta, pravijo. Oni mislijo, da, obstoji kmetijstvo samo v kopanju in oranju. To mnenje pa je popolnoma napačno in mi smelo trdimo, da ga ni stanu, ki bi potreboval za izvršenje svoje obrti toliko znanja, kakor ga potrebuje kmet, ki hoče na svojem posestvu prav gospodariti. Kmet mora biti naravoslovec, poznati mora torej natanko različna svojstva svoje zemlje, poznati mora svojstva rastlin, ki jih goji, poznati mora različne rastlinske in živalske škodljivce, ki mu pretijo, da vničijo sad njegovega truda, poznati mora nadalje življenje domačih živali in znati mu je, kako se dajo

te najboljše izkoriščati. Kmet mora biti nadalje tehnolog, to se pravi, znati mora svoje pridelke prav izkoriščati, on mora biti jurist ter poznati zakone, ki se tičejo njegovega gospodarstva in mora biti slednjič trgovec, da zna vsako stvar, predno jo začne, iz trgovskega stališča preračunati ter ono, kar ima, lahko in dobro spečati v denar. Vse to se zahteva od kmeta. Ni toraj dovolj, če zna samo dobro obračati lopato in motiko, marveč znati mora rabiti tudi glavo. Skrijejo naj se toraj oni, ki pravijo, da kmetu ni potrebno znanje.

Ker se zahteva dandanes od kmeta toliko znanja, zato bomo morali pač premisliti, komu naj izročimo svoje posestvo, ko nas več ne bo. Splošna navada pri naših kmetih je, da prevzame prvorojenec očetovo posestvo. Nič se ne gleda na to, ali je za kmetijstvo ali ni. Vsi drugi sinovi morajo navadno z doma s trebuhom za kruhom. Le tedaj, če so premoženjske razmere posebno ugodne in je prvorojenec bistre, glave pošljejo ga „študirat za gospoda“ in nadomesti ga po rojstvu naslednji brat, o katerem se tudi ne gleda, bo li mogel voditi težko kmetijsko gospodarstvo ali ne.

Ta navada je za naše kmetijstvo velika nesreča. Čestokrat ostaja nam sam plevel doma, a najboljši sinovi se izgubijo po svetu. Zato se pač ne smemo čuditi, če gre ta ali ona prej krasna kmetija pod vodstvom malomarnega naslednika vedno bolj rakovo pot. S takim ravnanjem ne škodujemo pa samo kmetijstvu, marveč mnogokrat tudi svojemu narodu. Priden in talentiran človek zna si vselej pomagati. Žal pa smo Slovenci že taki, da se prav radi izneverimo svoji očetnjavi, čim pridemo v boljši položaj. Le poglejmo priimke naši narodnosti nasprotnih bogatašev in velikašev, po primorskih, kranjskih, štajerskih in koroških mestih!

Ko odbiramo sina, ki bo nam sledil na posestvu, moramo biti toraj bolj previdni, nego smo bili do sedaj. Ne glejmo več, kateri sin je prvi rojen. Če je za kmetijstvo vnet, dovolj priden, talentiran in zdrav, obdržimo ga doma, če pa nima že v mladosti za kmetijstvo nobenega veselja, uči naj se rokodelstva ali trgovstva. Rokodelcev in trgovcev tudi potrebujemo in kdor je priden, zamore si tudi tu pomagati. Če hočemo svoje sinove šolati, odberimo si najboljšega, katerega mislimo obdržati doma, za kmetijsko šolo. Če je naša kmetija srednja, pošljimo ga v goriško ali novomeško kmetijsko šolo, če je pa velika, študira naj najprej na gimnaziji ali realki, a potem naj gre na kako višjo kmetijsko šolo, kakor so one na Dunaju, v Klosterneuburgu ali v Mödlingu. Ko zvrši to šolo, pa naj ne postane gospod, marveč kmetovalec.

Pač žalostno je, da imamo Slovenci tako malo v kmetijstvu izobraženih gospodarjev. Kdor je kaj študiral, je rajši tudi pisatelj nego kmetovalec. Čim obleče kdo pri nas gosposko suknjo, pa se mu zdi kmetsko delo nekako poniževalno. In vendar je to delo, kakor telovadba sploh, zdravju in sicer dušnemu in telesnemu koristno. V tem pogledu morali bi si vzeti pri Čehih vzgled. Gospodarja, ki je zvršil visoko kmetijsko šolo,

ni prav nič sram korakati za plugom ali pa voditi po polju različne kmetijske stroje. Zato bi svetovali tudi naši inteligenciji po deželi, naj ne misli, da onečasti svoj gosposki stan, če prime včasih za grablje, lopato ali škarje. Ne, tak gospod, in bodi tudi duhovnik ali učitelj, ki se ne sramuje dela onih ljudi, med katerimi živi, je vreden tem večjega spoštovanja.

Ko odbiramo sina za dom, glejmo toraj tudi, da ga ne prevlada današnja posvetna nečimernost, kajti kakor je dobro, če se loti gospod kmetovanja ter pripomore s svojo večjo izobrazbo sosedom do napredka, ravno tako slabo je, če se loti kmet pri skromnih svojih sredstvih gosposkega življenja.

Kmetovalci, dober material ohranimo zase, slab material oddajmo drugim stanovom! »Prim. Gospodar.«

Listnica upravnštva.

Vsled klišeja se nam je list zakasnel in prosimo, da nam to naročniki blagohotno oproste.

E 148/5

20

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju g. dr. Franceta Pikla, odvetnika v Postojni bo dne

27. septembra 1905

dopoldne, ob 9. uri pri spodaj, označeni sodniji v izbi št. 6 dražba zemljišč vl. št. 40, 43, 131, 178, 185, 254 in 298 kat. občine Orehek s pritkino vred, ki sestoji iz 1 krave, 1 konja, 2 vozov in 1 pluga, 1 brane in raznega poljskega orodja.

Nepremičninam, ki jih je prodati na dražbi, je določena vrednost in sicer:

1.	zemljišča vl. št.	40	kat. občine Orehek	=	17579 K
2.	„ „ „	43	„ „ „ z pritkino vred	=	27370 K
3.	zemljišča vl. št.	131	„ „ „	=	600 K
4.	„ „ „	178	„ „ „	=	1800 „
5.	„ „ „	185	„ „ „	=	400 „
6.	„ „ „	254	„ „ „	=	3160 „
7.	„ „ „	298	„ „ „	=	800 „

Najmanjši ponudek znaša in sicer za zemljišče ad 1 11764 K, ad 2 18248 K, ad 3 400 K, ad 4 1200 K, ad 5 267 K, ad 6 2106 K, ad 7 533 K, pod temi zneski se ne prodaja.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodniji v izbi št. 6 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodniji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obveste osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodniji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnije, niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnija v Postojni, oddelek III., dne 21. avgusta 1905.

Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Mala oznanila.

2 omari za led (Eiskästen) in **1 perilni stroj** ima naprodaj Anton Ditrich, trgovec v Postojni.

Išče se zanesljiv trgovski pomočnik, koji mora biti tudi v železnini izurjen, in spretna **prodajalka**. Kje, pove upravništvo »Notranjca« v Postojni.

Jednega pomočnika ter jednega učenca sprejme takoj Josip Vilhar, kovaški mojster v Matenjivasi pri Postojni.

Razne premičnine: vozovi, pohišstvo, glasovir itd. tudi prešiči bodo naprodaj dne 16. avgusta na javni dražbi pri Ivanu Premru v Orehku.

Učenca za trgovino z mešanim blagom na deželi iščem 14—16 let starega dečka iz poštene družine. Več se izve pri upravništvu »Notranjca«.

Za tujce oddajam v Dol. Logatcu opravljene sobe. Več povedo iz prijaznosti v hotelu »Kramar«, Dol. Logatec.

Blagajničarko z lepo pisavo, ki mora biti tudi izurjena prodajalka, iščem za svojo veliko trgovino z mešanim blagom. Anton Ditrich.

Dimnikarskega učenca sprejme Ivan Kolar, dimnikarski mojster v Postojni.

Dobro ohranjen voz „brek“ ima po nizki ceni na prodaj Matija Zafred v Št. Petru št. 56.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črnivrh nad Idrijo.

Enonadstropna hiša v Postojni na prodaj. Hiša v kateri je tudi vodovod obstoji iz 6 sob, 2 kuhinj, 2 hramov in perilne kuhinje. Poleg hiše je lep vrt. Natančneje pojasnila daje Jakob Jež v Strmici pri Postojni.

Učenca, kateri bi imel veselje do soboslikarske in pleskarske obrti sprejme takoj Ivan Zwölf, sobni slikar in pleskar v Postojni št. 73.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah na prodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Lepega, mladega pa bolj velicega psa kupi za stražo okoli doma in ne za na verigo Jcsip Laurič, Nova vas pri Rakeku.

Notranjci, rabite narodni kolek v korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Advokat

Dr. Fran Ks. Poček

naznanja uljudno, da je otvoril
svojo

≈ ≈ **pisarno** ≈ ≈

v LJUBLJANI, na Starem trgu št. 30
== II. nadstropje ==

(v hiši gospe Marije pl. Plautz
tik postajališča električne cestne
železnice na Sv. Jakoba trgu).

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1·10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1·20, à la ogrske, trde po gld. 1·50, ogrske fine po gld. 1·80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. — 70 do 1·20, **brinov cvet** liter gld. 1·50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

☞ (Falz) ☜

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

== **Karol Jelovšek** ==

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Hôtel Grajžar

v Ljubljani, Dunajska cesta

== se priporoča slavnemu občinstvu. ==

Izvrstna kuhinja.

Pristna vina.

Vsaki dan sveže pivo.

Prenočišča.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. de Schiava.

Zahtevajte cenike zastonj _____
_____ in poštnine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

== **U r a p** ==

in **trgovec zlatnine** in **srebernine**,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Fr. Stupica

Ljubljana

== Marije Terezije cesta št. 1 ==

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverse, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne kriše, kotle za klajo, kuhinjsko opravo, mrežo in bodečo žico za ograjo, misarsko in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Maks Šeber v Postojni.

Akc. tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parteliste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina špecerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv in kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Anton Ditrich v Postojni

priporoča **nepremočljive odeje** (plahte) **za vozove, komate in konje** po tovarniških cenah. Ker zastopam veliko tovarno, katera izvršuje naročila točno in zanesljivo je vsakemu priporočati, da se z naročilom le na mene obrne, ker za naročene odeje jamčim.

Nadalje opozarjam na veliko in okusno zbirko **okvirov** od 20 vin. do K 5.— za 1 m. Razne **lepe podobe z okviri** in **brez okvirov**; istotako **brušena** in **navadna ogledala**. — V okvir stavljenje podob in ogledal **brezplačno**.

Pekarija, razno fino pecivo in raznovrstne sladčice.

Fina pristna namizna vina, zdravilni konjak, fini rum, ruski čaj, raznovrstno pristno žganje, in razna rudninska voda in vreli.

Velika izber **oljnatih** in **prsternih barv, čopičev, laka, kleja, lima, karbolineja, gipsa**.

Razna obuvala za otroke in fini ruski galoši vse velikosti.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

Okusna zbirka **galanterijskaga blaga za darila** in **raznovrstne igrače**.

Prodaja **rdeče soli** in **redilnega praška za živino**.

Zaloga **Portland** in **Roman cementa** ter vseh **potrebščin za stavbe** po posebno znižani ceni.

Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega **strešnega krila „Eternit“** patent Hatschek, ter druge **raznovrstne opeke za kritje streh**.

Trgovcem primeren popust. — Postrežba točna in priznано solidna.

S cenami sem vsakemu vsikdar drage volje na razpolago.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko orodje in blago primeren popust.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè**, **hemlok** (na podplatih) **waldivia**, **Australia**, **Croupions** raznih mark, **Vachè-Croupions** pristnih švicarskih podplatov, notranjih podplatov, **teletine**, **kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano**, **sedlarsko**, **jermenarsko**, **knji-goveško**, **jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine**, **kopita** in **vsako-
vrstno orodje**.

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina**, **Satine**, **Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina**, **kože** in **golenice**, **ribji** in **goveji loj**, **ribja mast** in **degras za strojarje**, **laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah**.

o o o

Direktni uvoz.

◇ ◇ ◇

Kupuje in prodaja: **ježice**, **volno**, **ščetine**, **mezro** in **arovco**.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

• posluje •

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila po 6%

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— o o o —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemana za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Naznanila se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrt strani 8 K, za osminko strani 4 K. Mala oznanila po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravnštvo se nahaja v Postojni hišna št. 256. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.